

Välkommen till Lingolympiaden 2023!

Lingolympiaden är en tävling som drivs av Svenska Lingolympiadföreningen i samarbete med Stockholms universitet och Unga Forskare Stockholm. På grund av att vi är en ideell förening blir alla som deltar i vår verksamhet medlemmar i föreningen, vilket självklart är gratis och inte innebär några förpliktelser. Vi behöver därför följande information om dig:

Förnamn: _____

Efternamn: _____

E-post: _____

Skola: _____

Födelseår: _____

Adress: _____

Postnummer: _____

Postort: _____

Kommun: _____

Vi kommer att lagra uppgifterna i högst 12 månader. Du kan också begära att de raderas tidigare via mail till roos@lingolympiad.org. Dessutom måste vi ha ditt godkännande för att lagra data om dig. Genom att kryssa i rutan nedan godkänner du att Lingolympiaden får hantera den data du fyllt i ovan. Om du inte kryssar i rutan kommer vi omedelbart destruera ditt prov, som alltså inte blir rättat!

När vi har rättat problemen kommer vi att publicera resultatet på lingolympiad.org. Om du vill vara anonym, kan vi publicera ditt resultat under pseudonym. Fyll i så fall i raden nedan.

Pseudonym: _____

OBS: Du kan skriva dina svar på vilka papper som helst (provpapperet eller separata blad), men skriv namn och skola på alla papper du lämnar in!

Uppgift 1: Suzhou (10 poäng)

Suzhou är ett talsystem som användes flitigt i Kina innan arabiska siffror, som numera är standard, slog igenom. Främst användes systemet som ett slags snabbskrift inom sif- fertunga områden som bokföring, samt för att ange varors priser. Nedan följer ett antal priser angivna med suzhou, men fyra översättningar till arabiska siffror saknas.

Suzhou	Pris	Suzhou	Pris	Suzhou	Pris
丨二 毫	0.12 ¥	二×δ 十元	22.45 ¥	±〇〇± 万元	60060.00 ¥
々々 毫	0.99 ¥	川一々 十元	31.90 ¥	± 毫	a.
川三川 元	3.33 ¥	≡丨々≡ 十元	81.98 ¥	≡≡ 十元	b.
× 元	4.20 ¥	δ丨一々 百元	511.90 ¥	δ 三 千元	c.
丨〇丨 十元	10.10 ¥	丨三 々々々 千元	1329.99 ¥	丨一×≡ 十元	d.

(a) Fyll i de fyra priserna a-d som saknas!

(b) Skriv med suzhou: 0.32 ¥, 6.98 ¥, 740.00 ¥, 35220.91 ¥

—Emil Ingelsten

Uppgift 2: Indoeuropeiska språk (15 p)

Redan under romartiden insåg man att många latinska ord hade motsvarigheter i de närliggande forngrekiska och germanska språken som lät ungefär likadant. Man förklarade detta med att alla språken i världen härstammade från ett enda urspråk. Med hjälp av moderna lingvistiska metoder kan vi nu fastställa att de språken och flera andra (den så kallade 'indoeuropeiska' språkfamiljen) mycket riktigt härstammar från ett och samma 'urindoeuropeiskt' språk som lär ha talats för ca 5000–8000 år sedan.

Nedan följer en tabell med nära besläktade ord på forngrekiska, latin och det gamla germanska språket gotiska (alternativt något annat nära besläktat germanskt språk) som alla talades runt år noll i vår tideräkning. Den delen av orden som tros vara besläktad är skriven i fetstil.

Gotiska	Latin	Grekiska	Gotiska	Latin	Grekiska
brōthar 'bror'	frāter 'bror'	phrátēr 'bror'	liudis 'persons'	līber 'fri'	eleútheros 'fri'
raudis 'röds'	ruber 'röd'	eruthrós 'röd'	navalô 'navel'	umbilicus 'navel'	omphalós 'navel'
tunthus 'tand'	dentis 'tands'	odóntos 'tands'		fūmus 'rök'	thūmós 'själ'
fōtus 'fot'	pedis 'fots'	podós 'fots'	dōn 'att göra'	faciō 'jag gör'	thēsō 'jag kommer göra'
hrawaz 'rå'	cruror 'levrat blod'	kréas 'fläsk'		arbor 'träd'	orthós 'rak'
swefan 'att sova'	sopiō 'jag sover'	húpnos 'sömn'	bēl '(eld)-bål'	flamma 'flamma'	phalós 'vit'

Uppgifterna finns på nästa sida.

I forngrekiskan är *th* och *ph* konsonanter som uttalas som *t*:et och *p*:et i *tal* respektive *par*. *th* i gotiskan är också en konsonant och uttalas som *th* i engelskans *thing*. Vokalbokstäver med accenter och andra diakritiska tecken i alla tre språk är vokaler.

—Joakim Colpier

Indoeuropeiska, fortsättning

(a) Fyll i konsonanterna i luckorna 1-7 nedan (OBS *en* konsonant per lucka. Notera dock att *th* och *ph* båda räknas som en konsonant).

	Gotiska	Latin	Grekiska
1.	haí__tō 'hjärta'	__or__is 'hjärtas'	__ar__iā 'hjärtas'
2.	bevrus 'bäver'	__i__er 'bäver'	
3.	daur 'dörr'	__o__is 'dörr'	__ú__ā 'dörr'
4.	__ōns 'bedjande'	__ātus 'öde'	phatós 'talad'
5.	__a__mas 'kram'	pa__eō 'jag är öppen'	__étalon 'blad'
6.	swait 'svett'	__ū__or 'svett'	__i__rós 'svett'
7.	__o__man 'botten'	__un__ō 'jag grundar'	phuthmén* 'botten'

*En äldre form av ordet har använts här.

(b) Nedan följer tre till besläktade ord.

Gotiska	Latin	Grekiska
widuwō "änka"	vidua "änka"	ēītheos "änka"

Förklara varför *vidua* på latin inte är *vibua*, om du får dessutom veta att det urindoeuropeiska ordet som givit upphov till *arbor* också givit upphov till *arduus*, fast med en annan ändelse. På samma sätt härstammar *ruber* och *russus* (som oregelbundet utvecklats från ett tidigare *rudsus*) från samma ord.

Uppgift 3: Opao (20 poäng)

Opao är ett papuanskt språk som talas av ca 1000 personer i södra Papua Nya Guinea. Nedan ges ett antal matematiska likheter på opao. Alla tal i uppgiften är mindre än 20.

1. *haroapo + haroapo = elahokaila*

2. *haroapo + elahokai elahokai = mai ikai*

3. *elahokaila × elahokai haroapo = mai ikai haroapo*

4. *elahokaila × mai ikai = mai ikai ikai*

5. *mai ikai haroapo + mai ikai elahokaila =
= mai ikai ikai mora lokoka elahokai haroapo*

6. *mai ikai ikai mora lokoka elahokai elahokai + elahokaila =
= mai ikai ikai mora ikai mora lokoka haroapo*

(a) Skriv likheterna 1-6 med siffror.

(b) Skriv följande på opao: 7, 15, 18

(c) Orden *mai* och *mora* representerar även två kroppsdelar. Vilka då?

—Åke Wettergren

Uppgift 4: Nuosu (20 poäng)

Nuosu eller nord-yi är ett sinotibetanskt språk som talas av ca. 2 miljoner människor i sydvästra Kina. Nedan står ett antal fraser på nuosu (med latinska bokstäver) och deras *ordnade* översättningar på svenska.

1. <i>ddox mu nyip qit</i>	a. sex fötter
2. <i>bbu shy suo ji</i>	b. nio bambustänger
3. <i>bbu shy cyp ji</i>	c. tre fötter
4. <i>ma ggu ji</i>	d. tio körsbär
5. <i>sup vo suo bbo</i>	e. tre ormar
6. <i>ie cyp ma</i>	f. en orm
7. <i>jy xy suo pot</i>	g. en anka
8. <i>bbu shy cy ji</i>	h. tre katter
9. <i>ddur suo pot</i>	i. sju körsbär
10. <i>hly vo cy bbo</i>	j. tio katter
11. <i>hlat cyp ggu</i>	k. tio ormar
12. <i>hly vo shyp bbo</i>	l. tre persikor
13. <i>ax nyie suo ma</i>	m. en byxa
14. <i>ax nyie cy ma</i>	n. tre vingar
15. <i>jy xy fut pot</i>	o. två knivar

(a) Para ihop meningarna 1-15 på nuosu med deras svenska översättningar a-o.

(b) Givet är att *vi mop* betyder 'yxa', *nbo jjuo* betyder 'kjol', *hxi* betyder 'pil (som man skjuter med en pilbåge)', och *lot* betyder 'hand'. Översätt följande fraser till nuosu. Om någon fras kan översättas på flera sätt, ge alla översättningar.

16. en persika
17. tio bambustänger
18. två händer
19. sju yxor
20. en kjol
21. nio pilar

—Joakim Colpier

Uppgift 5: Bretonska (35 poäng)

Bretonska är ett keltiskt språk som talas i Bretagne i nordvästra Frankrike av ca 200 000 talare. Nedan ges ett antal meningar på bretonska och deras översättningar till svenska.

1. <i>An den a zo o vont d'am zi</i>	Mannen är på väg till mitt hus
2. <i>Ma c'hoad a zo bras</i>	Min skog är stor
3. <i>Ar marc'had a zo er gêrbenn</i>	Marknaden är i huvudstaden
4. <i>Ar paotr berr a zo o vont da stered ganti</i>	Den korta pojken är på väg till stjärnorna med henne
5. <i>Da c'hoar a zo o tebriñ pluñv er gwasked</i>	Din syster håller på och äter fjädrar i skuggan
6. <i>Da vier fall ez eus ez kwez</i>	Din dåliga öl finns i dina träd
7. <i>E di a zo ouzh an aod</i>	Hans hus är vid kusten
8. <i>Gwezenn ur vaouez a zo gantañ</i>	Han har en kvinnas träd (sing.)
9. <i>E weziou ez eus em c'hoad</i>	Hans träd(sorter) finns i min skog
10. <i>Hor bag a zo ganin en ti</i>	Jag har vår båt i huset
11. <i>Ma breur a zo o vont d'az pier</i>	Min bror är på väg till din öl
12. <i>Mamm a zo o vont d'az kwezenn</i>	Mamma är på väg till ditt träd
13. <i>Tad a zo bier</i>	Pappa är öl
14. <i>Un den bras ez eus ez ti</i>	Det finns en stor man i ditt hus
15. <i>Ur frouezhenn a zo gant ar breur</i>	Brodern har en frukt
16. <i>Ur bluñvenn din a zo ganit</i>	Du har en fjäder till mig
17. <i>Ma maouez a zo o vont da waskedoù ar vag</i>	Min (kvinnliga) partner är på väg till båtens skuggor
18. <i>Da wez a zo o vont da di ma zad</i>	Dina träd är på väg till min pappas hus
19. <i>Paotr ar koad a zo o vont da gêr ar bluñv</i>	Skogens pojke är på väg till fjädrarnas stad

Uppgifterna finns på nästa sida.

Bretonska, fortsättning

Översätt till svenska:

20. *Ar vamm a zo ouzh ar steredenn ouzhpenn da benn*
21. *E vreur a zo o vont da varc'hadoù er gêr*
22. *Ma fluñvenn fall a zo gant da baotr*
23. *Hon tad a zo o tebriñ frouezh*
24. *Un ti bihan ez eus da ar vaouez ouzh ar wezenn*
25. *Ma faotr a zo o tebriñ patatez ha kig-sall ganin*
26. *Ur koad a zo gant ma zi*
27. *Kêr ar bluñv a zo em fluñv*
28. *Bag ar bier a zo o vont d'am c'hêr*
29. *Ur patatezenn ez eus e ti e baotr*

Översätt till bretonska:

30. Den lilla mannen är på väg till träden
31. Din bror är på väg till Morbihan med mig
32. Det finns ett hav i din pappas skog
33. Hon har en öl till din bror
34. Det finns ett träd i min potatis (sing.)
35. Pappa är på väg till Finistère med min syster
36. Världen är liten

Morbihan och Finistère är departement (ungefär motsvarande svenska län) i Bretagne som på bretonska heter *Mor-bihan* och *Penn-ar-Bed* (ordagrant *Litet hav* respektive *Världens huvud*). *Patatez ha kig-sall*, eller *Potatis och bacon* är en mycket vanlig maträtt i Bretagne. Prepositionen *ouzhpenn* betyder 'ovanför'. Bokstavskombinationen *c'h* betecknar ljuden [x] och [y]. De bretonska orden för 'hus', 'marknad', 'skog', 'skugga', 'huvud', 'öl', 'kust', 'värld', 'potatis' och 'hav' är maskulina, och orden för 'frukt', 'träd', 'fjäder', 'stjärna', 'båt', 'stad' och 'huvudstad' är feminina.

—Emil Ingelsten